

TÍCH HỢP NỘI DUNG QUYỀN CON NGƯỜI VÀO CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC TRONG HỆ THỐNG GIÁO DỤC QUỐC DÂN TẠI THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG

NGÔ TUẤN VINH*

Bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình phát triển giàu mạnh, thịnh vượng, việc thực hiện hiệu quả các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về quyền con người và giáo dục quyền con người đóng vai trò quan trọng. Tại thành phố Đà Nẵng, tích hợp nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục quốc dân được xác định là nhiệm vụ cấp thiết, tuy nhiên, trong quá trình thực hiện vẫn còn những khó khăn, hạn chế. Bài viết đánh giá thực trạng và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục quyền con người, góp phần hình thành thế hệ công dân trẻ có trách nhiệm, tôn trọng giá trị nhân văn; đồng thời, bảo đảm tính liên tục và hiệu quả của giáo dục quyền con người tại thành phố Đà Nẵng trong bối cảnh sáp nhập.

Từ khóa: Chương trình giáo dục; hệ thống giáo dục quốc dân; quyền con người; tích hợp; Đà Nẵng. Entering a new era - an era of prosperous and dynamic national development - the effective implementation of the Party's and State's policies on human rights and human rights education plays a crucial role. In Da Nang city, integrating human rights content into the national education curriculum has been identified as an urgent task. However, the implementation process still faces various difficulties and limitations. This article assesses the current situation and proposes solutions to enhance the effectiveness of human rights education, contributing to the development of a young generation of responsible citizens who respect humanistic values, while ensuring the continuity and effectiveness of human rights education in Da Nang city in the context of administrative mergers.

Keywords: Education curriculum; national education system; human rights; integration; Da Nang.

NGÀY NHẬN: 12/6/2025

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 17/7/2025

NGÀY DUYỆT: 15/5/2025

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.355.2025.1269>

1. Thực trạng việc tích hợp nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân tại thành phố Đà Nẵng

Việc tích hợp quyền con người vào chương trình giáo dục đang trở thành yêu cầu

cấp bách nhằm xây dựng nền giáo dục toàn diện và hiện đại, nhất là khi tỉnh Quảng Nam và thành phố Đà Nẵng được tái cấu trúc hành chính theo Nghị quyết số 202/2025/QH15 ngày 12/6/2025 của Quốc hội (khóa XV).

* ThS, Trưởng Chính trị thành phố Đà Nẵng

Giai đoạn trước khi sáp nhập, công tác tích hợp nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân tại tỉnh Quảng Nam và thành phố Đà Nẵng (cũ) đã được triển khai đồng bộ và đạt được những kết quả đáng kể.

Tại Quảng Nam, năm 2022, Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh đã ban hành Kế hoạch số 8525/KH-UBND ngày 20/12/2022 để thực hiện “Đề án đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân”. Các nội dung này được triển khai theo quy định, tập trung vào công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục quyền con người; đặc biệt là bồi dưỡng kiến thức về quyền con người cho đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý giáo dục; đồng thời, bố trí kinh phí thực hiện Đề án. Việc đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục được thực hiện phù hợp với từng cấp học và trình độ đào tạo, bảo đảm các yêu cầu chỉ đạo tại Quyết định số 1309/QĐ-TTg ngày 05/9/2017 của Thủ tướng Chính phủ và các hướng dẫn của trung ương cũng như sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan, đơn vị, địa phương.

Ngành Giáo dục và đào tạo Đà Nẵng cũng đã tích cực phối hợp cùng các nhà trường để đưa nội dung này vào chương trình môn học, phù hợp với từng cấp học. Điều này góp phần tăng cường thực hành quyền con người ở trường học, ngăn ngừa bạo lực học đường và tình trạng phân biệt đối xử, xâm hại nhân phẩm con người. Sở Giáo dục và đào tạo Đà Nẵng đã cử các đoàn công tác gồm cán bộ quản lý, giáo viên tham gia hội thảo, tập huấn về giáo dục quyền con người do Bộ Giáo dục và Đào tạo phối hợp với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh tổ chức với chủ đề “Nội dung và phương pháp giáo dục quyền con người - Kinh nghiệm Australia”¹.

Trên cơ sở công tác chỉ đạo, triển khai thực hiện của UBND thành phố Đà Nẵng, hiện nay, công tác tích hợp nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân đã đạt những kết quả như sau:

Thứ nhất, công tác tuyên truyền về giáo dục quyền con người. Đã quán triệt và chỉ đạo thực hiện tốt các văn bản chỉ đạo của Đảng, Chính phủ, bộ, ngành liên quan về quyền con người và giáo dục quyền con người; đồng thời, phổ biến tài liệu tham khảo và thông tin liên quan đến quyền con người cho cán bộ, giáo viên, nhân viên ở các cấp học. Đài Phát thanh - Truyền hình đã đẩy mạnh chuyên mục về quyền con người và giáo dục quyền con người. Ngành Giáo dục và Đào tạo tổ chức tuyên truyền việc tích hợp nội dung quyền con người thông qua các hình thức trực tiếp và trực tuyến; triển khai Sổ tay hướng dẫn đến các cơ sở giáo dục, tổ chức Cuộc thi tìm hiểu pháp luật trực tuyến với hơn 15.000 học sinh tham gia và Hội thi hùng biện đạo đức, pháp luật định kỳ 2 năm/lần, thu hút khoảng 20.000 lượt học sinh. Các hoạt động này tập trung tuyên truyền, giáo dục về quyền trẻ em và các vấn đề pháp luật liên quan, góp phần nâng cao nhận thức về các giá trị đạo đức và pháp luật². Tiếp tục xây dựng Kế hoạch triển khai hoạt động tuyên truyền thành tựu bảo đảm quyền con người³. Hiện nay, sau tập huấn, các cơ sở giáo dục mầm non đã tổ chức tập huấn lại cho 100% giáo viên, bảo đảm vận dụng chuyên đề tại các lớp theo các dự án và chủ đề giáo dục; tổ chức cho hơn 400 cán bộ quản lý tham quan, học tập và kiến tập các hoạt động giáo dục tại các trường mầm non nhằm thực hiện tốt nội dung “Giáo dục quyền con người trong cơ sở giáo dục mầm non” góp phần nâng cao chất lượng giáo dục mầm non của thành phố.

Thứ hai, thực hiện chương trình, giáo trình, sách giáo khoa có nội dung về quyền con người vào chương trình giảng dạy. Xác định đây là nội dung quan trọng trong việc giáo dục thế hệ trẻ, ngành Giáo dục và Đào tạo đã triển khai các hoạt động nhằm thúc đẩy giáo dục về quyền con người, bao gồm: tổ chức tập huấn, bồi dưỡng kiến thức cho cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên các cấp học, đồng thời tích hợp nội dung này vào chương trình giáo dục từ mầm non đến phổ

thông theo hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Về kết quả, *đối với cấp mầm non*: tổ chức tập huấn nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên về tầm quan trọng của quyền trẻ em; đồng thời, tích hợp nội dung này vào các hoạt động giáo dục nhằm giúp trẻ nhận biết và tôn trọng quyền của người khác.

Đối với cấp tiểu học: từ năm 2018, chương trình giáo dục phổ thông đã đưa nội dung quyền trẻ em vào giáo dục quyền con người, chú trọng các quyền, như: được chăm sóc, bảo vệ, lắng nghe và phát triển. Các trường chuyên biệt chú trọng xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường, xây dựng kế hoạch giáo dục kỹ năng sống phù hợp đối tượng học sinh khuyết tật. Trong năm học 2023 - 2024, các cơ sở giáo dục tiểu học tại Đà Nẵng đã huy động 93,2% học sinh khuyết tật trong độ tuổi tiểu học đến trường⁴. Đồng thời, đẩy mạnh việc triển khai hiệu quả Dự án “Tăng cường quyền tiếp cận giáo dục cho học sinh khuyết tật dựa vào cộng đồng tại miền Trung Việt Nam, giai đoạn 2023 - 2025” do cơ quan hợp tác quốc tế Hàn Quốc (KOICA) tài trợ.

Đối với cấp trung học cơ sở và trung học phổ thông: các trường học tổ chức thực hiện tích hợp nội dung giáo dục quyền con người trong môn Giáo dục công dân đối với cấp trung học cơ sở và môn Giáo dục kinh tế và pháp luật đối với cấp trung học phổ thông. Các nội dung được tích hợp theo các chủ đề, như: hệ thống chính trị, pháp luật, *Hiến pháp*; đạo đức kinh doanh; quyền bình đẳng, một số quyền dân chủ cơ bản và quyền tự do cơ bản của công dân; bảo hiểm và an sinh xã hội; một số quyền và nghĩa vụ của công dân về kinh tế; quyền và nghĩa vụ của công dân về văn hóa, xã hội... Nhìn chung, đến nay, 100% cơ sở giáo dục trên địa bàn thành phố đã tổ chức giảng dạy nghiêm túc nội dung này.

Đối với các trường trung cấp, cao đẳng và đại học, các cơ sở giáo dục đã xây dựng kế hoạch, giáo trình tích hợp quyền con người

vào chương trình đào tạo, tổ chức các khóa bồi dưỡng kiến thức và nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên thông qua các chương trình bồi dưỡng định kỳ. Ngoài ra, Sở Tư pháp còn hướng dẫn tuyên truyền các công ước quốc tế mà Việt Nam tham gia và các văn bản pháp luật trong nước liên quan đến quyền con người. Đặc biệt, theo Nghị quyết số 202/2025/QH15, sau khi sắp xếp thành phố Đà Nẵng mới có diện tích tự nhiên là 11.859,59 km², quy mô dân số là 3.065.628 người và trong tình hình mới này, việc tích hợp nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục tiếp tục được thành phố tăng cường thực hiện theo hướng kế thừa những thành tựu đã đạt được; đồng thời, có điều chỉnh phù hợp với yêu cầu quản lý trên địa bàn hành chính mở rộng, dân số đa dạng hơn và hệ thống giáo dục có quy mô lớn hơn.

3. Đề xuất một số giải pháp

Thứ nhất, tiếp tục quán triệt và thực hiện nghiêm túc các văn bản chỉ đạo của Đảng, Nhà nước và các bộ, ngành liên quan về quyền con người và giáo dục quyền con người, tạo nền tảng chính trị - pháp lý cho việc triển khai đồng bộ trong toàn hệ thống giáo dục.

Thứ hai, đẩy mạnh công tác nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn về bảo vệ, đấu tranh cho quyền con người, làm cơ sở khoa học để đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy và học tập trong nhà trường. Bên cạnh đó, duy trì và tăng cường việc lồng ghép, tích hợp nội dung quyền con người vào các môn học, hoạt động giáo dục trong chương trình hiện hành; chỉ đạo các cơ sở giáo dục tổ chức thực hiện nghiêm túc, có giám sát và đánh giá hiệu quả.

Thứ ba, tiến hành rà soát, đánh giá thực trạng đội ngũ giáo viên, giảng viên, cán bộ quản lý và nội dung giảng dạy quyền con người; từ đó, đổi mới chương trình, xây dựng nội dung đào tạo và bồi dưỡng phù hợp nhằm nâng cao năng lực cho đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục các cấp. Đồng thời, xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng

thường xuyên nhằm cập nhật kiến thức mới về quyền con người cho đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên, giảng viên; tổ chức các khóa bồi dưỡng phương pháp giảng dạy định kỳ theo hướng tiếp cận năng lực, gắn lý thuyết với thực tiễn.

Thứ tư, tổ chức sơ kết, tổng kết và kịp thời khen thưởng các tập thể, cá nhân tiêu biểu trong việc thực hiện Đề án “Đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân” nhằm nhân rộng các mô hình hiệu quả.

Thứ năm, đề xuất Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành văn bản hướng dẫn cụ thể nhằm hỗ trợ các địa phương, trong đó có thành phố Đà Nẵng triển khai hiệu quả việc giảng dạy quyền con người, nhất là trong bối cảnh có sự thay đổi về địa giới hành chính; đồng thời, tổ chức đánh giá, rút kinh nghiệm và điều chỉnh, bổ sung kịp thời nội dung chương trình cho phù hợp với thực tiễn.

Thứ sáu, thành phố Đà Nẵng cần rà soát, điều chỉnh kế hoạch giáo dục trong toàn hệ thống, xây dựng đội ngũ giáo viên chuyên trách về giáo dục quyền con người; đồng thời, thiết lập cơ chế giám sát hiệu quả, có chính sách hỗ trợ về tài chính và kỹ thuật cho các địa phương còn khó khăn, nhất là các xã miền núi. Cần xây dựng kế hoạch thống nhất trên toàn thành phố về lồng ghép nội dung quyền con người trong các cấp học, bậc học; bảo đảm hài hòa giữa chương trình đã được triển khai tại thành phố Đà Nẵng (trước đây) và chương trình đã thực hiện tại tỉnh Quảng Nam (cũ).

Sau sắp xếp, thành phố Đà Nẵng có 94 đơn vị hành chính cấp xã (gồm 23 phường, 70 xã và 1 đặc khu)⁵. Hiện nay, khi không còn cấp huyện làm trung gian điều phối, sự phối hợp giữa chính quyền cấp xã và nhà trường cần được củng cố để bảo đảm tính thống nhất, hiệu quả và kịp thời trong việc thực hiện các chương trình giáo dục. Ở cấp xã, cần phối hợp chặt chẽ với các cơ sở giáo dục để tổ chức tuyên truyền, phổ biến và lồng ghép nội dung quyền con người vào hoạt động

giáo dục trong và ngoài giờ lên lớp nhằm nâng cao nhận thức, kỹ năng thực hành quyền con người, bảo đảm tính thực tiễn và lan tỏa sâu rộng trong cộng đồng. Đặc biệt, cần chú trọng ứng dụng công nghệ thông tin, khai thác các nền tảng số trong giảng dạy và phổ biến kiến thức về quyền con người, tạo điều kiện tiếp cận công bằng cho học sinh ở cả khu vực thành thị, nông thôn, miền núi và vùng dân tộc thiểu số.

4. Kết luận

Việc tích hợp nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân tại thành phố Đà Nẵng không chỉ là nhiệm vụ mang tính chiến lược, mà còn là bước đi quan trọng trong việc xây dựng nền giáo dục toàn diện, góp phần thúc đẩy sự phát triển bền vững và tiến bộ, công bằng xã hội. Những kết quả đạt được đã khẳng định sự đúng đắn trong chỉ đạo, điều hành của các cấp lãnh đạo và nỗ lực phối hợp của các đơn vị liên quan. Tuy nhiên, để thực hiện hiệu quả và lâu dài, cần tiếp tục khắc phục những khó khăn, hạn chế; đồng thời, không ngừng đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục quyền con người một cách phù hợp với thực tiễn. Đây là nền tảng vững chắc để xây dựng một thể hệ công dân có ý thức, trách nhiệm và tôn trọng quyền con người, đáp ứng yêu cầu phát triển của thành phố và cả nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế □

Chú thích:

1, 3, 4. Một số kết quả đạt được trong triển khai thực hiện Đề án: Đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân trên địa bàn thành phố Đà Nẵng trong năm 2024. <https://camle.danang.gov.vn>, truy cập ngày 20/3/2025.

2. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Nam (2024). Báo cáo số 168/BC-UBND ngày 15/8/2024 về Thực hiện “Đề án đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân” trên địa bàn tỉnh Quảng Nam.

5. Quốc hội (2025). Nghị quyết số 1659/NQ-UBTVQH15 ngày 16/6/2025 về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã của thành phố Đà Nẵng năm 2025.